



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus VII. An, & qualiter Jus PAtronatus alienari possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

tionis inventura, Abhandlung der geistlichen Verlassenschaften / präsentiam Ecclesiasticorum in susceptione rationum. 3. Clavium ad cassam &c.) privati- vè quoad potestatem Ecclesiasticam exercere velint sub pretextu, quod Cæsarea resolutio Superiores eos non liget (eò quod ipsi propter suum interesse in hoc puncto nunquam auditi sint, nec illa resolutio ad usque publicata fuerit) ac subinde rogassent, ut ob causas, quas nomine sui Principalis attulissent, Cæsar ordinaret, suam Supremi Advocati resolutionem in iis etiam locis publicari faceret, & reliqui Advocati ad debitam ejus observantiam inducantur: Augustissimus Imperator ad Intimum Græcii Consilium, 12. Nov. 1678. mandatum dedit his verbis: *Als wollet ihr an die drinnige Regierung und Cammer die Verordnung alsobalden ergehen lassen / und vermittels derselben weiters gehöriger Orten darob seyn lassen / damit gemelter Vergleich in obigen und allen übrigen Punkten / so wohl von denen in der Salzburgischen Diöces. befindlichen privatis Advocatis Ecclesiarum, also sonsten durchgehend / vollzogen / und unverbrüchig gehalten: auch all deme / so darin veranlasset / und statuert / unweigerlich nachgelebt / zu dem Ende / wann es noch nicht beschehen / bedeuter Haupt Vergleich aller Orten gehörig publiciert werde.* Vienna 12. Nov. 1678. quibus positus, rectè concluditur inferiores Patronos, & Advocatos Ecclesiarum, ubi cumulative adsunt susceptioni rationum in Ecclesiis, quarum Patroni, vel Advocati sunt, nullo jure pratendere præcedentiam in sedendo, vel subscribendo, respectu Ordinariorum, aut Commissariorum Ecclesiasticorum.

3146 Illud etiam notandum, quod illi, qui ferè in omnibus pratensionibus contra Clericos, & bona temporalia Ecclesiarum, de illis disponendo potestate Laica, (eò quod sint res concernentes meram temporalitatem, vel jam sit usus talis immemorialis) tueantur se hujusmodi usui, & consuetudine, hujusmodi pretextu non sint tuti coram DEO. Ratio est, quia nulla consuetudo potest dare jus, nisi gaudeat consensu legali Principis, cu-

jus constitutioni contrariatur; at potestate laicà posse disponere de Clericis, & bonis Ecclesiarum etiam temporalibus, non gaudet consensu legali Principis Ecclesiastici; quoad illos actus, qui sub pœna excommunicationis inhihentur Laicis ab Ecclesia; quando enim eos usus Ecclesia haberet tanquam rationabiles, quos sub mortali peccato inhiber, adjectâ pœnâ gravissimâ? ubi autem usus & consuetudo rationabilis non est, consuetudo nihil potest, ut certum est utroque jure.

ARTICULUS VII.

An, & qualiter Jus Patronatus alienari possit?

3147 **E**T si de hac materia pluribus locis agatur in decretalibus, de quibus in seqq. duo tamen sacri Canones specialiter in hac quæstione observandi sunt; primus est, ubi agitur de emptione, & venditione Juris Patronatus; alter, ubi generalius agitur de juris illius alienatione, quæ non tantum fieri potest per venditionem, sed etiam donationem, vel successionem hæreditariam, &c. de his igitur singillatim in seqq.

S. I.

An, & qualiter Jus Patronatus emi, & vendi possit?

3148 **D**E hoc agitur in c. de jure 16. h. 2. ubi Pontifex mandat, ut si Rudolphus Jus Patronatus comparavit (emptione, ut colligitur ex seqq.) cum inconueniens sit, vendi Jus Patronatus, quod est spirituali annexum, contractus ille irritus esse decernatur; cui accedit c. Præterea 23. eod. ubi Lucius III. sic loquitur: quoniam Advocati Ecclesiarum Jus Advocationis, donationis, vel emptionis titulo, aliisque pro sua voluntate, contractionibus, in alios transferte præsumunt, fodrum, albergaras, regium, & similia, tanquam à propriis rusticis ab Ecclesiis extorquentes: *presenti decreto statuimus, eos, sive Advocatos, sive Patronos, vel Vice-Dominos, sive custodes, vel guardias habentes, seu quocunque alio nomine censantur, à gravaminibus Ecclesiarum cessare, nihilque in ipsis, præter antiquos, & moderatos redditus, à Locorum Episcopis institutos, exigere: aut, si aliud exegerint, excommunicationi sub-*



dantur. *Contractus quoque hujusmodi, quos fecerint, vel facient in futurum, vim aliquam decernimus non habere.*

3149

Pro explicatione not. dupliciter emi, ac vendi, aliove modo alienari posse jus Patronatus, vel Advocatiæ, quod quis habet relatè ad Ecclesias, earumque bona; primò *directè*, sic, ut ipsum tale jus, seorsim, ac secundùm se acceptum, sine respectu ad bona, quibus annectitur, alienetur: Secundò, solum *indirectè*, ac accessoriè, & per quandam consequenti- am; quòd fit, cùm quis directè emit vel vendit castrum, arcem, dominium, aut alia bona, quibus tale jus annexum est; id, quod, dupliciter fieri potest 1. emendo, vel vendendo ejusmodi bona cum annexis, non expresso jure Patronatus, vel Advocatiæ; 2. eod. specificè expref- so; quibus pranonatis:

Ex dictis juribus sequitur, emptio- nem, vel venditionem Juris Patronatus, vel Advocatiæ, factam directè, ac seor- sim à bonis, quibus annectitur, non mo- dò illicitam, sed etiam ipso jure invalidam esse. *Illicitam*, quia res spirituales, vel formaliter, vel annexivè tales, sine vitio simoniæ emi, ac vendi non possunt, ut diximus *lib. 5. tit. 3. de Simon. invalidam, ex dict. c. de jure*, ibi: *contractum illum ir- ritum esse decernatis*, nimirum declaran- do, non irritando; & c. *præterea*, ibi: *contractus quoque hujusmodi vim aliquam decernimus non habere.*

3150

Quæstio est, an, quando quis alicui vendit omnia sua bona, in tali loco (v. g. castrum, villam, cum omnibus juribus & actionibus) etiam Jus Patronatus Ven- ditori competens, cum ea universitate bonorum transeat in Emptorem, si Jus Patronatus specificè exprimat? ut si di- catur: *Vendo tibi hanc arcem cum omni jure, jurisdictione, & jure Patronatus.* Circa præsentem quæstionem docent aliqui, quòd non transeat, si Jus Patronatus in venditione exprimat *conjunctivè*; se- cùs, si solum *declarativè*, primum fit, si dicatur: *Vendo tibi Arcem, & Jus Patrona- tus.* Secundùm, dicendo: *Vendo tibi Ar- cem cum omnibus actionibus*, subjungen- do solum postea, seu Emptori declaran- do ea omnia, quæ Venditor in eo domi- nio habuit; sic Fagnanus in c. *Ex literis*, de Jure Patron. à n. 59. quia venditio *con-*

junctivè exprimens Jus Patronatus est hu- jus venditio directà, consequenter Si- moniaca.

Hinc plurium doctrina est, quòd Jus Patronatus, consistens in aliqua univer- sitate temporalium, transeat cum ipsa uni- versitate in eum, in quem transit talis uni- versitas, etiam si hæc transeat in illum so- lum quoad dominium utile, nisi Jus Pa- tronatus sit specificè exceptum. ex c. 7. de Jure Patron. Hæc regula quotidie allega- tur in controversiis de alienatione Juris Patronatus, vel Advocatiæ; sed sumen- dam volunt cum seq. ampliacionibus, & limitationibus.

Ampliatur igitur, 1. ut procedat, etiam sine Autoritate Episcopi, ut pat. ex cit. c. ibi: *si vobis consiterit, quòd præ- fato militi præscripta villa, &c.* sic Fagna- nus in cit. c. *ex literis n. 3.* Secundo, ut etiam procedat de jure sepultura, quòd à Laicis possidetur. Accedit enim emptio- ni Universitatis. L. *in modicis ff. de contra- henda emptione.* & L. *si mercede. §. seum fundum ff. de action. empte.* Secus tamen est in decimis, & aliis Juribus merè spiri- tualibus. Hæc enim non transeunt cum Universitate; Jus autem Patronatus non est merè spirituale; & ideo annexum esse potest temporalibus. Hinc decima in generali donatione non includuntur, nisi donetur Ecclesiæ tale Jus, quod in se ha- bet jura temporalia & spiritualia, ut præ- benda. Erideo Episcopus donans villam *cum omnibus* non transfert jura spiritualia. Sic Fagnanus in c. *Ex literis. de jure Patron. à n. 8.* Et quamvis prohibitum sit Jus Pa- tronatus transferre per contractum non gratuitum c. *quia Clerici*, ut not. Fagna- nus cit. hoc tamen intelligitur, si transfe- ratur directè, non autem si solum acces- soriè cum universitate.

Ampliatur 3. ut procedat regula, li- cet universitas transfret solum quoad utile dominium v. g. si alicui concederetur in emphyteusim, ut colligitur ex cit. c. *ex literis*, ibi: *etiam si Universitas Coadjutori detur solum ad firmam*, hoc est, ut expo- nit Alagona hic, quoad dominium utile, vel ut vult Fagnanus cit. n. 12. *ad censum annum*, qui tamen censet id procedere, si translatio Universitatis fiat in perpetu- um, vel ad longum tempus. Ut autem hæc procedant, requiritur, quòd univer- sitas

fitas quoad dominium vel saltem utile transferatur. Et ideo, qui villam v. g. accipit solum in pignus, licet illi annexum sit Jus Patronatus, non acquirit Jus Patronatus, quia in pignoratium nec directum, nec utile dominium rei pignoratæ transit. Sic Fagnanus cit. n. 16.

3154 Præter hæc not. si Jus Patronatus castrum, vel arci alicui annexum sit, non propterea castrum posse carius vendi; aliàs tacite venderetur Jus Patronatus; sic Azor p. 2. l. 6. c. 20. q. 8. Castropalaus tr. 13. D. 2. p. 4. n. 10. Not. 2. Contra Suar. lib. 4. de Simon. c. 57. n. 13. Simoniacam venditionem Juris Patronatus esse invalidam. Illud enim in neminem transferri potest, in quem Ecclesia non consentit. Nam hoc jus ex voluntate Ecclesie communicatur, & non aliter: in emptorem autem Simoniacum Ecclesia non consentit: Sic Azor cit. q. 8. Not. 3. per universitatem rei, cum qua Jus Patronatus illi annexum, accessorie transit, hoc loco intelligi; non rem aliquam particularem, sed eam, cui jura universitatis, ut est civitas, castrum, pagus, villa, aut fundus, cui jura, ut jurisdictio, servitutes, onera, actiones &c. annexa sunt; sic Azor cit. & Abbas c. ex literis de consecr. Ecclesie. n. 10.

§. 2.

An Jus Patronatus vel Advocatia per hæreditariam Successionem transferri possit in alios?

3155 **R**esp. posse cum universitate bonorum, quibus annexum est, idque vel ex testamento, vel ab intestato; nec solum ad hæredes suos, seu descendentes, sed etiam ad extraneos, sive mares, sive foeminas c. 1. de Jure Patronatus ubi dicitur, quod Ecclesia inter hæredes Patroni dividenda non debent, & si similitates insurrexerint, propter quas Sacerdos suo ibi officio canonice fungi non possit: si aliter provideri non poterit, præcipiatur ab Episcopo, ut nullo modo ibi Missarum solemnia celebrentur, donec ad concordiam redeant, & Ecclesia Sacerdotem canonice habeat, qui liberè suum Ministerium valeat exercere. Pro hujus explicat. Not. dupliciter jus Patronatus alicui competere posse 1. ratione personæ, quod tibi,

tuisque hæredibus & Successoribus competit ob fundatam Ecclesiam, vel privilegium à Romano Pontifice concessum; aliud, quod tibi competit ratione alicujus villæ, castri, & prædii, cui est ex fundatione jus Patronatus annexum. Primum voco Jus Patronatus personale, quia à rebus, & possessionibus est distinctum, & personam comitatur. Secundum est reale, quia rebus ipsis inhaeret, quibus positus, dicendum hoc Jus Patronatus successione omnino acquiri posse; constat 1. ex textu dicti c. 1. ubi hoc aperte supponitur. 2. ex c. Considerandum 16. q. 7. ubi Gregorius, considerandum, inquit, est, de Ecclesiis, qua inter Cohæredes divisa sunt, quatenus, si secundum providentiam, & admonitionem Episcopi, Cohæredes eas voluerint tenere, & honorare faciant. Sin autem hoc contradixerint, in Episcopi potestate maneat, utrum eas consistere permittat, aut reliquas inde auferre velit.

Præter hæc not. Jus Patronatus personale quidem transire in hæredem, ut dictum est, cum universitate bonorum; non autem, si quis institutus sit in certa re. Nam talis habetur instar Legatarii L. pen. C. de hæred. instit. nisi tamen illa res certa contineat universitatem bonorum. c. ex literis 7. h. 2. quod loquitur de villa alicui in firmam, hoc est quoad dominium utile concessa.

Not. 2. quando sunt plures Patroni hæredes, jus præsentandi non esse penes singulos, sed omnes collectivè, & in solidum; secus est de reliquis effectibus Patronatus c. perlatum 1. h. 2. Hinc talibus non licet convenire, ut unus habeat Patronatum in una parte Ecclesie v. g. in uno altari; alius, in alia parte; colligitur ex integra lectione cit. c. 1. Nec licet illis, redditus, & possessiones Ecclesie inter se dividere, sic, ut quis sit Advocatus horum, alter aliorum. Abb. in cit. c. 1. n. 6. quamvis liceat illis convenire, ut unus præsentet, cum primò Ecclesia vacaverit, alter cum secundo; & sic deinceps. Clement. plures 32. §. ut facilius, de Jure Patron. Nam hæc divisio juris Patronatus est solum ratione temporis.

Not. 3. licere illis etiam facere divisionem ratione locorum, seu Ecclesiarum, ut unus præsentet in hac, alter in alia

alia Ecclesia, idque ad facilitandas provisiones Ecclesiarum, & vitandas discordias inter Patronos. Clement. cit. item præsentare ad eandem Ecclesiam plures simul, vel successivè; gl. in cit. Clem. V. *liberè*. Sed hoc intellige de illis, qui possunt variare, ac fundationem fecerunt ex bonis patrimonii gl. ibid. V. *præsentare*.

3159 Quæstio ulterior est, 1. An Jus Patronatus transeat ad hæredem fidei commissarium? R. quod communis sententia negat, volens illud manere penes hæredem directum; sic Vivianus de Jure Patron. l. 1. c. 2. n. 73. sed affirmativam teneri à Zoëtio de Jure Patron. & Molina nostro tr. 2. de Jus. D. 138. qui ait, affirmativam sufficienter probari, quod argumenta sententiæ negantis intentum non probent efficaciter. Nam, 1. Jus Patronatus Ecclesiasticum non continet solum honorem, sed etiam commodum, pretio æstimabile, nimirum Jus alimentorum in casu inopiæ, ut dixi n. & possit in dotem dari accessorie cum bonis, quibus annectitur. Nam Jus Patronatus cum universitate rerum, & jurium transit, c. *ex literis*. 7. h. r. Nec obstat, quod Jus Patronatus non acquiratur jure hæreditario, nimirum *directè*, universitatem enim bonorum naturaliter sequitur, accessorie, & tanquam aliquid annexum; non tanquam aliquid hæreditarium; & tamen jus sepulchri, & Advocatia civilis, non transeat ad hæredem fideicommissarium, (quia de his jure civili sic cautum est) aliud tamen est de Jure Patronatus Ecclesiastici, secundum Canones. Hoc enim competere potest etiam non hæredi, jure accessionis (cum sequatur universitatem bonorum, quibus annexum est) qualis est universalis possessor bonorum, imò etiam usufructuarius. Barbosa in c. *ex literis*. 7. h. r. n. 7.

3160 Quæstio est 2. an divisione hæreditatis Judex possit uni ex cohæredibus adjudicare Jus Patronatus? R. si bona dividantur æqualiter inter hæredes, Jus Patronatus manet penes omnes in solidum, cum dividi non possit ex dictis, & non sit major ratio pro uno, ac altero; & ideo c. 1. h. r. prohibetur divisio Ecclesiæ inter hæredes, quibus adde, si quis hæredum accepit minus de bonis, compensationem ad æqualitatem non posse fieri adjudican-

do illi Jus Patronatus; quia hoc non recipit æstimationem sine simonia; Sic Abbas in c. *querimoniam* 9. h. r. n. 3. & quavis in c. *ex insinuatione* 14. h. r. dicatur, quod Patronus etiam sine consensu Episcopi possit jus suum alteri cedere; intelligitur tamen de cessione facta Compatrono, sine interventu pretii; de quo V. Barbosa in dict. c. 14. n. 5.

Quæstio est 3. ad quem pertineat Jus Patronatus gentilicium, extinctâ familia? *Gentilicium* dicitur, quod servatur illis, qui sunt de familia; seu agnatione fundatoris, quo posito R. illud, extinctâ familia, non transire ad hæredes extraneos, agnatorum, si fundator expressè voluit, ut tantum pertineat ad agnatos, seu illos, qui sunt *de familia*. Et tali casu Ecclesia fit libera. Idem est, si sit reliquum *masculis tantum*; Fagnanus in c. 1. h. r. à n. 22. secus est, si fundator non restrinxit ad *familiam*, & agnatos *tantum*, idque ex provisione legis. Nam in hoc puncto casus in fundatione omisus, extinctâ familiâ relinquatur sub dispositione juris communis. Nec obstat, quod fundator dixerit: *Volo Jus Patronatus manere penes meam familiam*, esto non apponat particulam taxativam *tantum*; hoc enim intelligitur *tandem*, *quandiu illa extat*, non autem secus.

Coeterum, etsi *familia* appellatione in dubio veniat familia continue, seu passivè, prout scilicet continet omnes agnatos etiam transversales, ut tenet Card. Seraph. decis. 1438. n. 4. tamen, quando constat testatorem sensisse *tantum* de familia activè, seu effectivè, veniunt solum descendentes ab ipso testatore; non autem transversales, ut notat Surdus *conf.* 247. n. 12. & Barbosa *de appell. verb. appell.* 94. n. 2. ubi ampliat, & multifariam limitat positam resolutionem.

Familia appellatione comprehenduntur 3161 foeminas, sumitur ex *auth. de restit. fideicom.* l. *voluntas* C. de fideicom. & tenent Alex. *conf.* 51. n. 12. & Card. Tusch. *pract. concl. rom.* 2. lit. D. *concl.* 22. n. 4. quod amplia, ut procedat, etiam si dictum esset, ut bona remaneant *in familia*; imò, si diceretur, ut conserventur *in familia*; licet ejus filii non comprehendantur. Vide plura ad hanc rem apud

apud Barbosam citatum à n. 16. & à n. 25. ubi late pro utraque parte discutit, an familiae appellatione veniat femina nupta ad fideicommissum quod Testator voluit remanere in familia.

Deinde ut magis pateat quousque extendatur familia significatio: si ponatur à testatore conditio, ut hæres, vel Legatarius ineat matrimonium cum aliqua de familia, intelligi debet de persona, quæ sit in gradu permisso à Jure Canonico, juxta Sanchez de matr. l. 1. D. 33. n. 9. Deinde familia nomine in testamento, quando plures sunt familiae ejusdem cognominis, venit illa tantum, de qua natus est ipse testator, ut docet Menochius conf. 233. à n. 16.

3163 Præter hæc not. familiae appellatione in prohibitione alienationis, non contineri extantes ultra quantum gradum, nisi facta sit prohibitio per verba præcisã, & universalia: puta, si testator dicat quod vult bona sua perpetuo apud suos, seu in sua familia remanere: quia tunc venient sine termino, ut tenet Steph. Marchin, concl. 228 p. 9. Familiae sua appellatione in testamento veniunt descendentes à testatore, ut tradit Menoch. conf. 1177. à n. 5. & 7. subdit, quod testator vocans familiam, ut in ea bona conferentur, intelligitur solum vocasse suam, & n. 10. dicit, quod familiae suæ recte, vel transversali relicto, censetur de transversaliibus inter se, à testatore tamen descendentibus.

3164 Quæstio est 4. an Jus Patronatus hæreditariâ successione transeat ad Monasterium? B. posse accessorie, si à Patrono instituat hæres universitatis bonorum, cui annexum est; vel, si in Monasterio bonorum capaci profiteatur, quia per talem ingressum omnia ipsius bona, de quibus ante non disposuit, transeunt ad Monasterium, ut aliàs dixi in tr. Theol. de Jure, & Just. & docet Ascanius Tambur. de jure Abbat. tom. 3. D. 9. q. 28. à n. 1. si autem illud habuit solum jure sanguinis, penes Monasterium manet, dum professus vivit; & post ejus mortem, transit ad hæredes consanguineos.

Tom. 111.

S. 3.
Quibus aliis modis Jus Patronatus possit alienari?

PRIMA quæstio est, an Patronatus per donationem possit ad alios transire? de hoc agitur 1. in c. illud s. h. r. ubi dicitur: illud prætereundum non est, quod, si laicus, Episcopo inconsulto, Ecclesiam non vacantem concedit religiose domui, & postea, cum vacaverit, ad præsentationem ejusdem Laici Clericus ibi fuerit per dioecesanum Episcopum institutus: prior concessio secundam institutionem, quo minus habeatur rata, & firma, non potest aliquatenus impedire: cum illa concessio de jure nullius potest esse momenti, tum quia de re non vacante facta est, tum quia Laicus sine autoritate Episcopi nemini potest Ecclesias dare, licet religioso loco Jus Patronatus conferendi liberam habeat facultatem. Si verò Jus Patronatus, vacante Ecclesia, religioso loco contulerit, & aliquis sine præsentatione fratrum ejusdem loci fuerit in ipsa Ecclesia institutus, jus secundum rigorem juris est institutio irritanda.

Deinde in c. Unico cod. in 6. ibi: si Laicus Jus Patronatus Ecclesia sibi competens, eidem, vel alteri Ecclesia, seu loco religioso duxerit conferendum: hujusmodi collatio (quamvis absque assensu Episcopi facta fuerit) efficax est censenda; per præfatam tamen collationem juri Episcopi, qui eidem assensum non præbuit, nolumus in aliquo derogari. Ex his juribus sequitur 1. quod Laicus, habens Jus Patronatus jure proprio, sive privato, possit illud etiam sine Episcopi consensu, donare, etiam solitariè sumptum, Ecclesia, Monasterio, vel alteri loco Religioso; ratio sumitur ex cit. c. illud, ibi: licet religioso loco Jus Patronatus conferendi liberam habeat potestatem, & c. unico, ibi: quamvis absque assensu Episcopi (nimirum collatio Juris Patronatus) facta Ecclesia, efficax est censenda.

Sequitur 2. quod etiam possit Jus Patronatus sibi competens, absque assensu Episcopi, donare ipsi Ecclesia, cujus Patronatum habet; patet ex c. unico, ibi: si Laicus Jus Patronatus, sibi competens, eidem, vel alteri Ecclesia, seu loco religioso duxerit conferendum, &c. ut supr. & tali casu Ecclesia prius Patronata, re-

Zzz

dit ad

dit ad naturam suam, & liberatur à manu Laicorum, evaditque libera.

Sequitur 3. idem posse Patronum, etsi Clericus sit, si Jus Patronatus ei competat jure proprio; non autem, nomine Ecclesiæ; nam hujus res sine Superioris Autoritate, & aliis juris solemnitatibus in alienatione rerum Ecclesiasticarum requisitis, non potest alienare, ut constat *ex tit. 13. de rebus Ecclesiæ alienand. vel non.*

3168 Sequitur 4. Patronum Laicum Jus Patronatus non posse donare Laico non compatrono sine assensu Episcopi; nam facultas & gratia Patronis Ecclesiarum concessas per ordinem ad transferendum *directè* Jus Patronatus concessum, sine assensu Episcopi, porrigitur solum ad casum, quo donatarius est eadem, vel alia Ecclesia, aut locus pius, ut constat *ex c. unico in n. 3166. & quia etiam donatio est quædam alienatio, ut diximus tit. 13. alienatio autem rei Ecclesiasticæ (qualis est Jus Patronatus) exigit de jure assensum Superioris Ecclesiastici, etiam hic intervenire debet; quia exceptio contenta in præcæditatis juribus non cadit supra donationem factam Laico.*

3169 Dices: ergo saltem poterit illud donare alicui Clerico. *re. cum dist. illati: ergo saltem poterit donare alicui Clerico sic, ut illud habeat ratione Ecclesiæ C. ut habeat tanquam persona privata; & ratione sui N. illatum. Quando autem dicitur, quod Patronus Laicus, Jus Patronatus, sibi competens jure proprio, etiam inconsulto, & absque assensu Episcopi, possit donare eidem Ecclesiæ, vel Clerico ratione Ecclesiæ, dupliciter intelligi potest, 1. si Patronatum habeat in tali Ecclesia, per Ordinem ad Clericum illi providendum, quin talis Ecclesia sub se habeat alia beneficia patronata; vel, si habeat, ad illius Patronatum pertinentia; 2. si habeat sub se alia etiam ad ejus Patronatum pertinentia.*

Si hoc secundum 1. donatio erit translativa Juris Patronatus in Ecclesiam donatariam, quod donans habuit, adeoque sicut ille potuit, sic jam Ecclesia donataria, & consequenter ejus Rector ratione talis Ecclesiæ præsentare poterit ad beneficia talis Ecclesiæ, in ipsa existentia, si autem primum? donatio non erit translativa, sed solum remissiva Juris Pa-

tronatus in talem Ecclesiam, carentem aliis beneficiis ad ejus Patronatum pertinentibus. Ecclesia enim, quæ unica prius erat de ipsius Patronatu, per donationem *sibi* factam, hoc ipso liberatur à servitute, quam habuit ut à Patrono ex institutione Episcopi regeretur ab eo Clerico, quem ipse præsentavit.

Si dicas, jus illud transferri ratione talis Ecclesiæ in ejus Rectorem *re. negando dictum; nam, quando talis Ecclesiæ Rector usum hujus exercebit? an, dum est actu Rector ejus? sed sic præsentatio erit ad beneficium non vacans, quæ jure nulla est ex tit. 8. an, quando non est amplius Rector ejus? sed sic vel præsentaret nomine suo, & ut privatus, consequenter ex jure nunquam accepto; vel nomine illius Ecclesiæ? sed sic præsentaret nomine alieno, carentis tituli administrationis eorum, quæ sunt de Jure Ecclesiæ, consequenter rursus nulliter æquè, ac si præsentaret alius quicumque privatus; si vero dicas, esse penes Episcopum, jam erit Ecclesia collativa, non patronata.*

Dixi *non Compatrono c. Ex insinuat. 3171 ne 14. h. t. junctâ Gloss. V. Consultisset. Præter dict. not. 1. nos loqui de casu, quo quis donat Jus Patronatus, sibi competens jure proprio; nam si habet solum jure Ecclesiæ, in hac alienatione servandum esse, quod tit. 13. de rebus Ecclesiæ alienand. jure constitutum est. Not. 2. ex hoc, quod Episcopus det assensum Laico donanti Jus Patronatus alteri, nullum nasci præjudicium Episcopo, quoad jura, quæ habet in talem Ecclesiam. Not. 3. Si Laicus Patronatum, quem *solum* habuit jure proprio, donet Episcopo, qui jus institutionis in eadem habet, Ecclesiam fieri liberam, ut dictum est; si non *solum*? sed habuit Compatronum, Ecclesiam non fieri liberam; sed Episcopum fieri solum Compatronum; quia plus non accepit, quam alter habuerit.*

Not. 4. Quando unus Compatronorum juri suo renuntiat, Jus Patronatus in solidum manere penes alios; non esse tamen propriè donationem, quæ aliàs fiat novus Patronus; sed solum diminutionem numeri Compatronorum. Not. 5. inter *donare* Jus Patronatus in aliquam Ecclesiam, & inter *concedere* in titulum, ac incorporare alicui Ecclesiam, esse discrimen.

discrimen; illud enim potest facere Laicus loco pio; etiam sine assensu Episcopi; secus, istud; ex c. *Quod autem* §. b. e. §. de cetero. ibi: de cetero tua prudentia respondet: quod, si Laici Clericis, vel Collegiis, de concessionibus vel donationibus instrumenta confecerint in hac verba vel similia: *concessi, vel dedi Ecclesiam, & presenti charta firmavi*: si consensus Episcopi non accesserit, nihil agi videtur: quia pro non dato habetur, quod ab illo datur, qui non potest de jure donare, id, quod etiam colligitur ex c. *Illud* 8. eod. c. *Cura* II. c. *Nullus* 17. eod.

3173 Altera est quaestio, an Jus Patronatus possit permutari? & permutationem rerum spiritualium inter se, non posse fieri sine Autoritate Praelati, seu Superioris Ecclesiastici, ex c. *quaestum* §. de rerum permutat: Jus autem Patronatus numeratur inter res spirituales, ex dict. n. 3060. minus autem permutari potest directe cum re temporalis; sic enim foret permutatio simoniaca, & constat ex c. *quaestiones* 6. & ult. eod. secus est accessorie, qualiter diximus, accessorie vendi posse; eo tamen pacto, ut novus Patronus non possit pro libitu mutare Rectorem Ecclesiae patronatae in ea legitime institutum, ex c. *Querimoniam*. 9. eod. ibi: *absurdum videtur omnino*, ut singulas Patronorum secundum humanam conditionem mutationes, Ecclesiarum Ordinationes *mutentur*; & vicissitudines Ecclesiarum ab Advocatis, vel aliis, praesumantur; cujus ratio est, quia Clericus institutus in Ecclesia jus principale non habet a *presentando*; sed, *instituyente*; ab hoc enim habet jus in re; unde resolutio jure primi Patroni, eoque in aliud transmissio, non resolvitur Jus institutionis; cum non pendeat in conservari a Jure Patroni.

3174 Dicendum ulterius, Jus Patronatus concedi posse in feudum, vel emphyteusim, sed solum accessorie, qualiter nimirum etiam vendi potest. Nam in Vasallum, vel emphyteutam cum re concessa conceduntur consequenter fructus ejus; at Jus Patronatus, in quantum importat Jus praesentandi numeratur inter fructus rei, cui annectitur; sic Castropalaus *tom. 2. tr. 13. D. 2. p. 4. n. 13.* cum Azor *p. 2. l. 6. c. 20. q. 11.* ratio su-
Tom. III.

mitur c. *ex literis*. 7. h. e. ubi Jus Patronatus annexum Villa, alteri solum quoad Jus utile indulta, sine exceptione Juris Patronatus, non Dominae directae, (erat enim Abbatissa, quae illi villam concesserat in firmam, hoc est, quoad dominium solum utile) sed alteri adjudicatur, ut exponit Barbosa *ibid. n. 1.* vel locationem, ut alii. Et quoniam etiam Locatario universali sine exceptione conceditur usus rei locatae, si rei locatae annexum sit Jus Patronatus, accessorie etiam hoc ei concedetur, quoad usum; sic Castropalaus loc. cit. negante id P. Azor *cit. q. 11.* quod locatio non concedat Conductori dominium rei directum, vel utile; sed recte excipitur *usus*. Secus tamen dicendum est de re in pignus datae Creditori, licet ei annexum sit Jus Patronatus. Quamvis enim talis res oppignorari possit; cum talis contractus nullo Jure interdictus sit; Jus tamen Patronatus nec indirecte transit in pignoratitium; nullus enim usus pignoris ei conceditur, nisi solum necessarius securitati pignoris.

§. 4.

An venditio Juris Patronatus jure valeat?

NON loquimur de venditione Juris Patronatus indirectae & solum accessoria (hanc enim valere, ac licere constat a n. 3174.) Sed illicita, & directa, quando nimirum seorsim, ac solitarie sumptum, contra juris prohibitionem venderetur. Validam esse talem venditionem affirmat Suarez *l. 4. de Simon. c. 57. n. 13.* quia nullibi invenitur irrita ipso jure: nam licet in Concilio Trident. *Sess. 25. c. 9.* de reformat. dicatur, *ut nullus jus Patronatus transferre in aliquem contra canonicas sanctiones praesumat, alioquin ipso jure Patronatus privatus existat*; non inde inferitur translationem nullam esse, sed esse annullandam, sicuti diximus de alienatione bonorum, ab haeretico facta, ante declaratoriam sententiam, quae quidem alienatio valida est, esto rescindenda veniat.

Probabilius tamen affirmat Azor *p. 2. l. 6. c. 20. q. 8.* Garcia *p. 5. c. 9. n. 9.* & alii, probatur: quia Patronatus in neminem

Zzzz 2

trans-

transferri potest, nisi in quem Ecclesia consentit. Totum enim jus, quod habent Ecclesiarum Patroni, pendet ex consensu, beneficio, & gratia Ecclesiarum; unde tantum & non plus habent, quam ipsis concessum sit, at in venditionem, & emptionem directam Juris Patronatus non consentit, sed potius reprobatur tanquam simoniacam, in *c. Quamvis pactum de pactis*; *c. Præerea* de transact. *c. ea que* 1. 9. 3. nec ullibi reperitur huic actui, contra prohibitionem factam, nihilominus concedere valorem; qualiter id declarat de matrimonio contra interdictum Ecclesiarum, & similibus; ergo. Accedit aperta dispositio Trident. *Sess. 25. de reform. c. 9.* ibi: *nec dictum Jus Patronatus, venditionis, aut alio quocunque titulo, in alios contra canonicas sanctiones transferre presumant; si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti penis subjiciantur, & dicto Jure Patronatus ipso jure privati existant.*

3177 Ex hoc autem oritur quæstio, penes quem in tali casu sit Jus Patronatus? cum enim ea venditio, & emptio ipso jure irrita sit, penes emptorem esse non poterit; cum si in eum invalidè, ac consequenter nulliter translatum sit? Castropalaus *cit. n. 12.* meritò censet, manere penes venditorem, quousque sententia declaratoria criminis accedat; nam, cum prius apud eum fuerit, nec per istum contractum (utpote jure nullum) sit ablatum, aut in alium translatum, retinere poterit, esto post sententiam declaratoriam criminis in poenam rei, auferatur; id quod habetur in *c. Quia Clerici* 6. *h. t.* ibi: quia Clerici quidam Advocatias Ecclesiarum comparant, vel quocunque modo possunt acquirunt, ut postmodum eorum filii, vel nepotes ad easdem Ecclesias præsententur: *præcipimus ut id arctius inhibere procuret, eosdem advocacionibus taliter acquisitis, appellatione postposita, spoliando.*

3178 Dices: in *c. de Jure* 16. *h. t.* solum dicitur, quod, si quis Jus Patronatus comparavit (emptione nimirum directâ, & per se) *contractus ille irritus decernatur*; ergo non est ipso jure irritus, quod etiam videtur insinuari dict. *c. Quia Clerici* ubi solum præcipitur, ut ejusmodi Emptores, advocacionibus, seu Patronatibus taliter acquisitis, etiam appellatione

postposita, *spolientur.* *Re. 1.* dato illis juribus non significari; secus tamen esse jure Trident. ibi: *ipso jure privati existant.* *Re. 2.* ly *decernatur*, posse intelligi dupliciter. 1. de decreto contractum *rescindente*; 2. de decreto illum esse irritum *declarante*, debere autem textum accipi de decreto solum *declarante*, tradit. 1. gloss. in *c. de Jure V. irritum.* 2. ostendit textus Trident. 3. evincit clarè ratio allata pro conclusione.

3179 Altera quæstio est, ad quem deveniat Jus Patronatus, secuta declaratione criminis? sic enim non amplius etiam est penes priorem Patronum? ac demum 3. cujus sit pretium? an maneat venditori? an reddendum emptori? Ad 1. *Re.* eo casu servitutum illam, quæ imposita ei fuerat, ut sustineret Clericum præsentatum à Patrono, cum is propter delictum, declarato crimine, patronatu spoliatur, interire, ac Ecclesiam fieri liberam; sic Barbosa in *cit. c. 9. CC. Trid. n. 81.* Vivianus, & alii ibid. relati. Ad 3. autem respondet idem Barbosa in *cit. c. de Jure n. 5.* & Abbas ibid. *n. 3.* pretium datum pro emendo Jure Patronatus, nec Emptorem, nec Venditorem habere debere; Sed Ecclesiarum tribuendum, cui ob simoniam illata fuit injuria; pro eadem sententia relatis ibid. Zabarella, Lambertino, &c. Sed de pretio simoniacè accepto, an, & cui restituendum sit ex professio agimus *l. 7. 2. n. 568.* quo me remitto.

ARTICULUS VIII

De præsentatione, seu actu præsentandi.

3180 Quoniam in præmissis dictum est, Jus Patronatus, prout hic accipitur, principaliter definitur ad præsentationem, vel nominationem, seu actum, quo Patronus pro vacante Ecclesia, suo Patronatui subiecta, nominat, vel præsentat Clericum, ei, cui de jure competit, ut per ipsum in ead. instituat; circa hoc ipsum autem varii casus contingant, quibus plerumque controvertitur, an talis præsentatio, vel tali modo facta, recipienda, vel rescicienda sit? ut cum Patroni discordant; cum lis pendet super Patronatu; cum Patronus variat; cum præsentatio non contingit intra certum tempus &c. de his hoc articulo agendum erit.